

ONDRUSKA

**Ruuskanen-Ruuska sukuseuran
sukuviesti 35
toukokuu 2018**

Sukuseuramme tunnus on rauhoitettu riihipetäjä, joka kasvaa Siilinjärven Kuuslahdessa Rannan Asikkalan pellolla.

Lehtemme on saanut nimensä sukunimemme lähtökohtana olevasta nimestä Andreas, jonka toinen muoto on Ondrei, Ondruska. Tästä muotoutuivat vähitellen Ruska, Druska ja Ruskain sekä vuosisatojen aikana Ruuskanen ja Ruuska.

Ondruska 35, toukokuu 2018

Lyhyesti	2
Puheenjohtajan kynästä	3
Sukukokous 11.08.2018	4
Akvarelleja Kuopion kaupungista osa 2	5
Kaarlo Eenok Ruuskanen , Ulla-Elina Hurme	5
Uamuhetki Ruuskasen torpassa	7
Muumien diktatuuri, Vesa Ruuska	8
Oppilaitosyhteistyötä Viroon, Seppo Ruuskanen	8

Lehtitoimikunta: Raija Peltola [raijahpeltola\(at\)gmail.com](mailto:raijahpeltola(at)gmail.com), Markku Ruuskanen [markkuj.ruuskanen\(at\)kolumbus.fi](mailto:markkuj.ruuskanen(at)kolumbus.fi) ja Marita Nygrén [marita.nygren\(at\)gmail.com](mailto:marita.nygren(at)gmail.com)

Ondruskaan osoitetut jutut osoitteeseen: [marita.nygren\(at\)gmail.com](mailto:marita.nygren(at)gmail.com)

Kaikenlaiset tarinat, piirustukset, kuvat ja muistelot lehden lukijoilta, myös siltä nuorimmalta sukupolvelta, ovat tervetulleita lehdessä julkaistavaksi. Mikäli et halua, että juttu julkaistaan kotisivujen nettiversiossa, ilmoita asiasta Marita Nygrénille [marita.nygren\(at\)gmail.com](mailto:marita.nygren(at)gmail.com) artikkelin poistamiseksi.

Jäsenasiat ja osoitteenmuutokset: [vpruuskanen\(at\)outlook.com](mailto:vpruuskanen(at)outlook.com)

Lyhyesti

Kansikuva:

Ritva Pesosen akvarelli: Satamamuisto Kuopiosta

Sukuseuramme sukukokous pidetään Kuopiossa 11.08.2018. Tähän lehteen on koottu vielä tiivistetyssä muodossa ilmoittautumisohjeet. Toukokuun loppuun mennessä ehtii hyvin vielä ilmoittautua.

Tämän vuoden jäsenmaksujen eräpäivä oli maaliskuun viimeinen päivä. Mutta yllättäen huhtikuun loppuun mennessä liki kolmannes jäsenistämme on unohtanut jäsenmaksunsa maksaa. Seuramme toiminta on kuitenkin

pelkästään jäsenmaksujen varassa. Jos maksu on jostain syystä unohtunut, koetathan maksaa sen ensi tilassa. Jos olet jäsenmaksulomakkeesi kadottanut, ota yhteyttä jäsenasioista vastaavaan Veli-Pekka Ruuskaseen. Yhteystiedot löytyvät lehden takakannesta.

Kiitokset Ulla-Elina Hurmeelle sisällissodan muistovuoteen liittyvästä tarinasta sekä Vesa Ruuskalle muumipakinasta ja Seppo Ruuskaselle oppilaitosyhteistyöstä Viroon!

Ja vielä kiitos Ritva Pesoselle Kuopion satamamuistosta!

Puheenjohtajan kynästä

Sateisen ja kylmän Vapun jälkeen näyttää kevät vihdoin koittavan ja 20 astettakin on jo nähty ulkolämpömittareissa.

Osallistuin Sukuhistoriallisen yhdistyksen jäsentapaamisen Lahden Hennalassa huhtikuun lopulla. Paikalla oli satakunta Hennalan kasarmialueen historiasta kiinnostunutta seuran jäsentä. Tilaisuuden aluksi kuulimme Marja Pirttivaaran esityksen DNA-tutkimuksen nykytilanteesta. Näitä tutkimuksia on tehty jo useita miljoonia yhteensä ja niiden avulla on saatavissa paljon lisätietoa sukujen historiasta ajalta ennen kirjallisia dokumentteja. Meidänkin suvustamme näitä tutkimuksia on tehty ja olemme saaneet hyvin mielenkiintoisen varmistuksen siitä, että Viitasaaren alueen Ruuskat ja Pohjois-Savon sekä Impilahden Ruuskasetkin ovat samaa sukujuurta. Rantasalmen Ruuskasten ja Kaukolan Ruuskien yhteys edellä oleviin on todettu olevan huomattavasti kaukaisempaa perua.

Sami Lehtonen kertoi seuraavaksi vuoden 1918 tapahtumien tutkimuslähteistä ja monista eri arkistoista, joista tietoja on saatavissa. Kansallisarkiston nettisivuilla on tallennettu hyvin mielenkiintoisia tietoja Valtiorikosoikeuden pöytäkirjoista. Näitä pöytäkirjoja tehtiin vangiksi jääneiden asioiden selvittämiseksi. Hennalassa oli suuri punavankileiri kesällä 1918, mutta siellä ei tiedetä menehtyneen yhtään Ruuskasta tai Ruuskaa. Sukukirjamme ykkösosan sivuilla 59 ja 60 on selvitetty suvun jäsenten kohtaloita Sotasurmatiedoston tietojen pohjalta. Monia henkilöitä oli kuollut joko

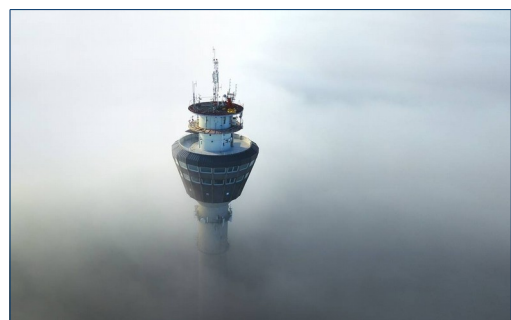
taisteluissa tai eri tauteihin vankileireillä.

Tilaisuuden viimeisenä esitelmöitsijänä oli eversti evp. Seppo Toivonen, joka kertoi Hennalan varuskunta-alueen historiasta, jota hän on kerännyt kahdenkymmenen vuoden ajan. Hän on itse syntynyt varuskunta-alueella ja työskennellyt siellä armeijan palveluksessa. Esitelmän jälkeen kiersimme kasarmialuetta ryhmänä ja Seppo Toivasen opastuksella saimme nähdä ja kuulla sekä 1918 vankileirin toiminnasta että sen jälkeisestä varuskunnan toiminnasta, joka nyt on kokonaan lopetettu. Alueen rakennukset on otettu yritys- ja asumiskäyttöön. Alueella rakennetaan myös julkisia rakennuksia mm. poliisin käyttöön.

Kesän sukkokokous 11.8. Kuopiossa lähestyy ja lehdessä on tiedot oheisohjelmasta, ilmoittautumisesta ja majoitusvaihtoehdoista Iso-Valkeisen hotellilla. Ilmoittautumisia on saatu jo yli kolmeltakymmeneltä hengeltä ja ilmoittautumisaika jatkuu toukokuun loppuun. Jälki-ilmoittautumisiakin voidaan ottaa vastaan vielä kesäkuun puolella. Varsinainen kokouskutsu liitteineen oli Ondruskan edellisessä numerossa. Aiempi puheenjohtajamme Asko on lupautunut esittelemään Kuopiota bussimatkojen aikana.

Nähdään elokuussa Kuopiossa!

Markku Ruuskanen

Kuva: Savon Sanomat, Kuopiolainen harrastajakuvaaja otti upean kuvan sumun peittämästä Puijon tornista

Sukukokous 11.08.2018

Paikka: Hotelli Iso-Valkeinen, Majaniementie 2, Kuopio

Aika: klo 11.00 alkaen ilmoittautuminen ja lounas
klo 13.00 sukukokous

Oheisohjelma

Kokouksen jälkeen siirrytään bussikuljetuksella Ortodoksimuseoon Riisaan ja Puijon torniin. Bussikuljetus tehdään kahdessa ryhmässä, joista toinen suuntaan Riisaan ja toinen Puijolle. Käyntien jälkeen ryhmät vaihtavat paikkaa ja kummankin ryhmän bussi kulkee Kuopion torin kautta. Bussikuljetukset palaavat hotellille.

Osallistumismaksut ovat yhdeltä **aikuiselta 50 euroa** ja osallistujan ollessa 5-15 vuotias osallistumismaksu on 25 €. Alle 5-vuotiaat saavat osallistua ilmaiseksi

Osallistumismaksu sisältää kokousohjelman lisäksi ruokailun ravintolan noutopöydästä ennen sukukokouksen alkua ja kokouskahvit sekä yllä mainitut käynnit ja kuljetukset.

Jos ilmoittautujalla on museokortti ja hän ilmoittaa kortin numeron sukukokoukseen ilmoittautuessaan, osallistumismaksu **museokortin omistajalta on 40 €** ja lapsilta 15 €.

Jos sukuseuran jäsen ilmoittaa uuden jäsenen sukuseuraan ja uuden jäsenen jäsenmaksu maksetaan 15.6.2018 mennessä, tässä tapauksessa uuden jäsenen ilmoittaja pääsee **osallistumaan sukukokouksen ilmaiseksi.**

Ilmoittautuminen

Sukukokoukseen voitte ilmoittautua mieluiten sähköpostilla osoitteeseen: markkuj.ruuskanen@kolumbus.fi. tai postitse osoitteella Ruuskanen-Ruuska sukuseura ry, Vaaratie 4, 05200 Rajamäki. Puhelinnumero (mielellään iltaisin) 050-5729534.

Ilmoittautumiset on tehtävä **viimeistään toukokuun loppuun mennessä.** Ilmoittautuneille lähetetään pankkisiirrot joko sähköpostilla tai kirjeitse.

Majoitusvaraus

Hotelli Isovalkeinen tarjoaa majoitusta 11.-12.8 ja tarvittaessa 10.8. hintaan 105 euroa/huone/vrk kahden hengen huoneessa ja 85 euroa/huone/vrk yhden hengen huoneessa. Perhehuoneen hinta on 120 euroa/huone/vrk (1-2 lasta retkipedillä).

Majoitus on varattava meille varatusta kiintiöstä 10.7. mennessä. Hotellin ilmoituksen mukaan muut huoneet on jo myyty. Varausta voi tehdä p. 017- 539 6501 ja varaus on tehtävä suoraan hotellista.

Kuopion torin kesäistä menoa. Kuva: rantapallo.fi

Akvarelleja Kuopion kaupungista osa 2

Satamamuisto Kuopiosta

Pieni laiva on kalastaja-alus Kuopion Maljalahdelta. Otin kuvan 1980-luvulla ja vesiväriä maalasin 2009, lapsuusmuisto, jonka annoin veljelleni syntymäpäivänään. Maljalahden ympäristö on täysin muuttunut. Lahti on täytetty ja kerrostalot kohoavat ympäristössä.

Ritva Pesonen
Heikki Ruuskasen ja
Margareta Ylösen
sukuhaara

Edellinen akvarelli oli numerossa 33

Kaarlo Eenok Ruuskanen

Viereinen kuva on otettu ilmeisesti jonkin isomman metsäkaupan juhlistamiseksi ja Kalle-vaarin kanssa on kaiketi isäntiä, jotka ovat tehneet kaupat

Nyt kun 100-vuotisjuhlien jälkeen siirrytään surullisempaan vuoteen 1918, niin seuraavana Kaarlo Eenok Ruuskasen (isoisäni) suvussa kerrottu tarina:

"25.1.1918 Kaarlo Eenok, Kalle, oli viettänyt 50-vuotispäiviään kotona Pihlajaveden (nyk. Keuruu) Isossa Kömissä. Perhe, äiti Enna s. Silander, pojat Otto ja Simo ja tyttäret Ulla ja Vappu asui vuokralla, Kalle oli sahayhtiön metsätyönjohtaja. Enna-äiti oli ammatiltaan ompelija, ennen avioitumista hänellä oli ollut

Tampereella oma ompelimo ja Pihlajavedellä hän teki ompelutöitä talollisten vaimoille ja lapsille. Pojat olivat jo sen aikaisen mittapuun mukaan lähes aikuisia, Otto melkein 17 ja Simokin jo 13, mutta tytöt olivat vielä lapsia, Ulla 9- ja Vappu 6-vuotias.

Kallen pääasiallinen tehtävä metsätyönjohtajan työssään oli puunhankinta talollisilta laajalla alueella Pirkanmaalla ja Etelä-Pohjanmaalla. Kalle oli hyvä kynämies eikä niin ollen tehnyt varsinaisia metsätöitä, vaan laati puukauppasopimukset, seurasi isänsä jälkiä, joka Rantasalmen Kolkontaipaleelta lähdettyään oli toiminut tukkipuukhollarina.

28.1.1918, kaikkein Kallein päivänä, oli Kallen taas aika lähteä puunhankintamatkalle, joka tällä kertaa suuntautui Pohjanmaalle päin. Sinä samana päivänä alkoivat kapinan/ vapaussodan/ veljessodan/ sisällissodan varsinaiset sotatapahtumat, mutta niistä ei tietenkään tiedetty Pihlajavedellä vielä mitään, Pihlajavesi oli valkoista Suomea, jossa oli paljon talollisia eikä torppareidenkaan olot olleet antaneet aihetta kapinointiin. V. 1917 oli kyllä perustettu suojeluskunta, jonka vahvuus suurimmillaan oli 19 miestä. Se ainoana Pihlajavedeltä osallistui varsinaisiin sotatoimiin, tappiot olivat kaksi valkoista ja yksi punainen.

Kallen matka eteni hyvin, kauppoja tuli eivätkä sotatoimet häirinneet. Kuitenkin sitten jo Pohjanmaan puolella ollessaan Kalle sairastui, pitkät rekimatkat talvisessa Suomessa lienevät tehneet vastaanottavaiseksi viruksille ja bakteereille ja Kalle joutui vuoteenomaksi, läsnäolleiden kertomuksen mukaan selkeässä keuhkokuumeessa. Tauti paheni eivätkä kansanlääkinnän konstit auttaneet, todettiin, että täytyy hakea paikkakunnan lääkäri apuun. Nyt olivat vain vuoden 1918 tapahtumat edenneet siten, että Kallen majapaikan ja lääkärin virkatalon seutu oli joutunut punaisten käsiin, jotka olivat julistaneet ulkonaliikkumiskiellon, vain punaisten paikallisesta päämajasta saatavalla erikoisluvalla sai pitäjällä liikkua. Sitä lupaa lähti Kallen majapaikan väki sitten hankkimaan, mutta luvan saanti ei osoittautunutkaan kovin yksinkertaisesti. Punaiset

halusivat osoittaa valtaansa ja päämajasta lähtivät edustajat tarkastamaan, millaista tarkoitusta varten lupaa anotaan. Näin kertoivat paikalla olleet tapahtumien edenneen: Punaiset olivat tulleet Kallen vuoteen äärelle, jossa Kalle kovassa kuumeessa puolittajuttomana makasi, ratkaista piti, annetaanko tälle miehelle hankkia lääkärinapua. Ja ratkaisuhan tuli, yksi punaisista otti Kallen kädet omiinsa, tarkasteli niitä ja ilmoitti "se on herra, ei lääkäriä", eivät olleet Kallen kynämiehen kädet tarpeeksi känsäiset. Ei tullut lääkäriä eikä tullut Kalle enää tältä matkalta takaisin kotiin.

Sen vaikuttivat nämä tapahtumat, kun niistä tieto Pihlajavedelle ehti, että pojat Otto ja Simo, jotka eivät olleet ottaneet osaa siihen mennessä sotatapahtumiin, tekivät omat ratkaisunsa, Otto lähti mukaan Tampereen valtaukseseen ja Simo, joka vielä oli liian nuori varsinaiseen sotimiseen, seisoi Pihlajavedellä tienristeillä vartiossa, pistimellisen kiväärin kanssa, joka oli poikaa itseään pitempi.

Maata omistamattomalle perheellehän ei siihen aikaan ollut mitään turvaa, kun elättäjä poistui, ei ollut paljon valinnan varaa. Ulla (äitini) oli ollut lapsista se, jota isä-Kalle oli suunnitellut koulua käymään, nyt edessä oli pikkupiian pesti isossa talossa. Äiti-Enna ei ompelutyöllä pystynyt asuntoa pitämään ja nuorempaa tytärtä elättämään, edessä oli paluu Ruovedelle ja se ainoa, mitä naisihminen maalla piikkomisen lisäksi saattoi tehdä, meneminen sahalle töihin. Oli kyllä hän tiemmä tehnyt katkeran kerjuumatkan Tampereelle, mutta ei ollut apua herunut "Tampereen Ruuskasilta".

Jälkiviisaana voi arvella, että lääkärinkään olisi tuskin voinut niissä oloissa kovin paljon olla keuhkokuumeepotilaalle avuksi, mutta tarina on hyvä osoitus siitä, miten pienet asiat voivat olla kohtalokkaita. Känsättömät kädet koituivat kuolemaksi!"

*Ulla-Elina Hurme
Rantasalmen Hiismäen Ruuskasten sukuhaara*

Uamuhetki Ruuskasen torpassa

Jatkoa Ondruskan numeroissa 32 ja 33 aloitettuihin
Ruuskasen torpan tunnelmiin

Muistathan Asko Ruuskasen antaman ohjeen ennen kuin aloitat: Ota hyvä asento pehmeässä nojatuolissasi, nosta jalat pöydän reunalle, rentoudu, sulje silmäsi. Siirry ajatuksissasi kolmekymmentäluvun kaikkia mukavuuksia vailla olevaan maaseudun savolaiskotiin. Älä anna häiritä russakan, joka on pöydältä jalkaasi ja rintamustasi pitkin nousemasa kohti kaulaa. Villasukkaan pesiytynyt lutikka puraisi pohkeestasi, ei haittaa. Kun olet tältä osin täydellisessä nirvanassa, aloita kolmas Ruuskas-runon luku.

Uamupäevän kuva

*Kesäpäevä on ulukona luonnossa,
ja jos halua ov vilikasta sulla,
minkä näköstä or Ruuskasen torpassa,
niim passooppa tuppaan tulla.*

*Tule tuppaan, istaha penkille
ja kahtele pirttiä vähä.
No eipähän mittää uutta oo se,
sinä mittee suat siinä nähä.
Se on sitä kesäpäevätunnelmoo,
joka köyhässä pirtissä leijaaloo,
ku aarinko puahtaa nii,
ja kuumana laenehtii
tuvan ilima vahva ja sakkee,
että kopralla sitä koettoo voep,
ja kärpästen surina se korvissa soep,
eikä hajuai tarvihe hakkee
sinum muualta lissee ennee,
vaekka enemmältähii oes nennee.*

*Om pöyvällä leivän kannikka,
sen kimpussa russakat hiäree.
Ja piimän sintua tuopissa,
jossa kärpäset ryppöö ja liäree.*

*Vuan keskellä pienen tuvan,
niät elävän rehevän kuvan.*

*Kul lihava leketti sellaaenen
} tuota meinoon Ruuskasen akkoo }
on alleen ottanna kätkyen
ja ihtesä siihem pakkoo,*

*nii on sitä tokkiisa, on koko näys:
on kätkyt laetoja myöten täys.*

*Ser Ruuskasev vesoesta nuorimman,
jokon sualista toesen kevvään,
sen Kaesa o alakanna ruokinnan
ja on röijystä kaevanna evvään.
Sitä mukula se ensin sormin harroo
ja ahneena sitten kiinni tarroo.*

*Ja kätkyt hiljoo eistaas nytkää,
ja laps siinä syyvä lupsuttaa.
Ja irronnu lattian palakki jytkää,
Kaesa kuv vastoo varpaallaa.
Vua äkkiä kätkyt seisahtuu
ja Kaesa ku oekeen kirkastuu:
"No katohhan ruojoo, puretko juutas,
vae tahotko maestella tyhjee suutas."*

*Vuan naaraa pentu, kun tääs om maha.
Ja hahtuu Kaesaltai tuul paha.
Se mukulan kiäntää toesin päen
ja naarussa suij jo huastaa näen:
"Ei äet nuin tuhmalle poejalle anna.
Jo pittäähi tervoo tittiim pana."*

*Ja aarino lasista puahtaa nii,
ja ilima se sakkeena laenehtii,
ja russakat leivän kimpussa hiäree
ja kärpäset piimässä liäree.*

Kalle Väänänen: Sanarrieskoo

Kuva: Oki Räisäsen kuvitusta kirjaan Sanarrieskoo

Muumien diktatuuri

Nuorena miehenä, kun vierailin Neuvostoliitossa, en voinut olla törmäämättä Lenin-sedän patsaisiin, jotka nyrkkit pystyssä, palttoot tuulessa hulmuten heiluttivat luuvitosta ohikulkijoille rautatieasemilla ja puistoissa. Pietarin kaupungin nimikin oli silloin muutettu ukon mukaan Leningradiksi. Suomesta tulleet vodkaturistit kutsuivat patsaita ”Spedeiksi”, koska yhdennäköisyys oli huomattava. Kaikista hauskimpana pidettiin Mos-filmin tunnusta, jossa nuoripari pyörähdellen esitteli kaupasta löytämiään sirppiä ja vasaraa.

Kaikissa diktatuurimaissa vallitsee monokulttuuri. Kyllä se on länsimaatkin ihan sitä samaa. Samat urheilubrändit Nikeä, Adidasta, Levistä, Henkkaa ja Maukkaa, Dressmania, Risto-Matti Ratiaa jne.

Käsi sydämelle, oletko missään suomalaisessa tai eurooppalaisessa ostoskeskuksessa nähnyt mitään paikallista tuotetta, vaatteista puhumattakaan? Kaikista kamalinta on aikuiselle miehelle asuminen täällä Muumien diktatuurissa. Kärsin siitä aidosti, että en voi mennä mihinkään kauppaan Alkoa lukuun ottamatta törmäämättä kaikkien rakastamaan diktaattoriin Muumiin. Tuo Kim Ung ilia muistuttava möhö-maha tulee pärstänsä kanssa vastaan kaikkialla. Lapset opetetaan juomaan diktaattorin nimeä kantavaa limsaa. Naama pitää pyyhkiä pullukan pärsällä varustettuun pyyhkeeseen. Hammas-tahnaputkilossakin tuo hiirenkorvainen pömpöpeppu virnuilee. Työpaikan kahvi-huoneeseenkin on tuotu, kupprien lisäksi, keksipaketti jossa tuo hyypiö hymyää. Tampereen matkakin pelottaa, Lenin museon lisäksi sieltä löytyy nyt uusi Muumi-museo!

Onko maamme joutumassa diktatuurin ikeen alle? On aiheellista kysyä myös, onko Suomen tunnushahmo enää leijona vai tuo päärynää muistuttava punkero? On enää ajan kysymys, kun fanaatikot iskevät ja jääkiekkoliittokin alistetaan diktaattorin valtaan. Leijona-paidat poltetaan roviolla. Kalervo Kummolan kuvat heitetään huitsin Nevadaan ja tilalle pannaan Muumia, Pikku Myytä ja Haisulia. Lätjän kannustushuutokin muuttuu: Ihanaa muumiot, ihanaa!

Vesa Ruuska

Kirjoittaja kuuluu Viitasaaren Huopanan Ruuskiin ja on viimeiset 17 vuotta toiminut päätoimisena imitaattorina ja koomikkona

Oppilaistosityhteistyötä Viroon OSA II

Jatkoa edellisessä Ondruskassa (nro 33) olleeseen Seppo Ruuskasen juttuun oppilasyhteistyöstä Viroon

Keskelle historiallisia tapahtumia

Harjoitteluyhteistyö päättyi, mutta tämä tarina oppilastyhteistyöstä Virossa ei. Sillä merkittävimmät maailmanhistoriaan jäävät tapahtumat olivat vasta edessä, ja minä pääsin ikään kuin harjoitteluyhteistyön seurauksena näkemään ja kokemaan näitä tapahtumia aika läheltä.

Tämä tapahtumaketju alkoi siitä kun oppilastyhteistyön yhteyshenkilöni Tarttolaisen Kutsekeskkool 17 rehtori Vladimir Sokman soitti vuoden 1990 loppupuolella ja kertoi, että Viron TV tekisi ajankohtaisohjelman, jossa käytäisiin läpi virolaisten nuorten työharjoittelua Suomessa. Hän halusi minut ohjelmaan mukaan. Lupauduin lähtemään paikalle. Noina kuukausina Neuvostoliiton ja Baltian maiden poliittinen tilanne oli kiihkeässä muutosvaiheessa. Niinpä tästä matkasta, joka alkoi siitä kun matkustin vuorokoneella Tallinnaan 11.01.1991 tuli erittäin mielenkiintoinen ja mieleen jäävä. Muutaman matkaa edeltävien viikkojen aikana sattuneiden tapahtumien seurauksena Neuvostoliitto veteli viimeisiään. Tankit olivat ajaneet ihmisten yli

Vilnassa ja lähestyivät Tallinnaa. Baltian poikki oltiin rakentamassa ihmisketjua. Baltian maissa puhuttiin itsenäistymisestä. Tilanne oli jännittynyt.

Albert ja Armilda Sokmanin kesäkodissa voi aistia Virolaista vanhaa maaseutuidylliä

Kieltolaki Tallinnassa

Tallinnaan tultua voi aistia tämän jännityksen. Tämä näkyi myös Viru hotellin kuuluisassa toisen kerroksen aulabaarissa, jossa poikkesin odotellessani Vladimiria. Kun menin tiskille ottaakseni virvokkeen, kun tällä kertaa oli rupliakin matkassa, minulle todettiin, että ei tällä kertaa. Tämä johtui siitä, että Viroon oli julistettu kolmen päivän alkoholinmyyntikielto. Toimenpidettä perusteltiin sillä, että näin koetettiin varmistaa tilanteen rauhallisena säilyminen. Tällä aulabaarikäynnillä jouduin näkemään hieman huvittavankin tapahtuman. Siinä lähes tyhjässä baarissa asiaa ihmetellessäni alkoi portaikosta kuulua iloista puheensorinaa. Baariin saapui puolenkymmentä pukuun pukeutunutta suomalaista herraa. Istahtivat baarijakkaroille ja alkoivat tilailla juomista. Porukka vakavoitui ja hiljeni merkittävästi, kun kuulivat alkoholikiellosta. Mikäli sivusta kuunnellen oikein ymmärsin, Latviassa piti olla kaverusten edustaman lajin turnaus. Turnaus oli peruttu. Peruutus ilmoitus tavoitti Suomen joukkueen Helsingissä. Osa joukkueesta, ilmeisesti ei kuitenkaan pelaajia, päätti kaikesta huolimatta lähteä käymään Tallinnassa. Pojat baarijakkaroilla olivat hieman apein mielin ajatellessaan matkaohjelmaansa uusiksi. Ajattelin paremmaksi, että en mene kyselemään mielialoja enkä sitäkään, minkä lajin turnauksesta oli kyse.

Varmasti Tallinnassa noina päivinä oli muitakin turisteja, jotka olisivat halunneet laatia ohjelmansa samasta syystä uusiksi. Alkoholin myyntikielto nimittäin tuli ilman sen suurempia ennakoilmoitteluja. Matkaohjelman uudeksi laittamisen harmia lisäsi varmasti myös se, että Georg Ots taisi olla tuolloin ainoa Helsingin ja Tallinnan välillä

kulkeva alus, joten matkaohjelman muuttaminen ei ollut niin vain hoidettavissa. Lisäjännitystä myös toi alati tiivistunnelmaiseksi käyvä yleistilanne, mistä johtuen laivan ylipäätään kulkemisestakaan ei ollut varmuutta. Rehellisyyden nimissä on sanottava, että en minäkään tykännyt tilanteen kehityksestä sen enempää kuin siitäkään, että en saanut kylmää Sakua.

Kohti Tarttoa jännittyneessä ilmapiirissä

Vladimir tuli ja lähdimme tässä eittämättä jännittyneessä tilanteessa ajelemaan Tallinnasta kohti Tarttoa. Ajoimme sillä kertaa Saadjärven kautta. Oli yöaika ja viimeistään tällä matkalla selvisi myös se, miksi ensimmäinen harjoittelijaryhmä aikanaan ihmetteli katuvalojen määrää Lahden moottoritillä. Tuntui nimittäin, että pimeällä taipaleella Tallinnan ja Tarton välillä ei ollut ainuttakaan katuvaloa, eikä juuri muitakaan valoja. Toinen matkaan jännitystä tuova seikka oli virolaisten pääteiden, joihin tämäkin kuului, varsilla olevien huoltoasemien tiheys. Tuolla tie osuudella niitä ei yöaikaan ollut yhtään. Polttoaine alkoi autosta loppua. Pimeyden keskellä näkyi valo. Vladimir tiesi siinä olevan jonkun kolhoosin konehallin. Lyhyen vierailun jälkeen Vladimir palasi hallista bensakanisterin kanssa. Sanoi saaneensa bensaa lahjaksi kun kertoi, että kyydissä on arvovieras Suomesta.

Myös Tartossa tilanne oli jännittynyt. Vladimir kertoi nähneensä aamulenkillään tankkeja metsässä. Sitten hän kertoi lähtevänsä palaveriin ja pyysi minua mukaan. Ajoimme jonkin matkaa Tarton ulkopuolelle. Metsän keskellä oli mökki ja mökissä useita henkilöitä. Esitellessämme ymmärsin, että olivat yliopisto- ja opetusalan ihmisiä. Keskustelu oli aika kiivasta. Sen verran ymmärsin, että siinä puhuttiin Viron tilanteesta. Siinä vaiheessa minäkin aloin todella miettiä tilanteen vakavuutta ja pelkäämään mitä tuleman pitää ja erityisesti sitä miten virolaisille käy. Jälkeenpäin mietin, että olin varmaan siinä tilanteessa mainoskynineni koominen ilmestys erittäin vakavan asian äärellä olevien paikalla olijoiden silmissä. No, herrasmiehinä he eivät millään lailla tätä osoittaneet, vaan kehuivat hyvää yhteistyötä ja kiittivät kynistä.

Viron lippu salkoon Toompealla

Tammikuun 13 päivä aamuna lähdimme Vladimirin kanssa ajamaan takaisin Tallinnaan. Radiosta tuli jatkuvasti uutisia tilanteen kehittymisestä. Kerrottiin, että Toompealle oli tuotu panssariesteitä suojaamaan

Riigikogunia. Samoin kerrottiin, että riigikogun jäsenten tulee välittömästi saapua Toompealle ja, että kaikkien kansalaisten tulee auttaa kansanedustajia, jotta he pääsevät perille.

Ajoimme Tallinnan Mustaanmäkeen Vladimirin vanhempien kotiin. Lähdimme sieltä illansuussa Tallinnan keskustaan tarkoituksena mennä Viru hotelliin odottamaan TV-lähetystä. Kaupunki oli täynnä väkeä. Ilma väreili jännityksestä, sillä kaikki tiesivät, että tankit lähestyivät pakoputket savuten Tallinnaa. Menimme Viru hotellin keittiötiloihin jännittämään henkilökunnan kanssa. Henkilökunnan luokse meneminen selittyy sillä, että Albert, joka oli mukamme, oli ollut ennen eläkkeelle jääntään Viru hotellissa töissä. Ihmiset kuuntelivat radiosta uutisia ja seurasivat, eittämättä pelokkaina, tilanteen kehittymistä. Ikkunoista näki kun väki velloi rauhattomana Viru -aukiolla.

No kaikki tietävät nyt kuinka siinä kävi. Järki ja inhimillisuus voittivat. Tankit pysähtyivät ja poistuivat rauhallisesti ennen Tallinnan keskustaa. Toompealle vedettiin salkoon Viron lippu. Tämä oli tietääkseni ensimmäisen kerta, kun Viron lippu nostettiin julkisesti salkoon sitten vuoden 1940 tapahtuneen Viron Neuvostoliittoon liittämisen jälkeen. Viro julistautui itsenäiseksi 20.08.1991 ja Latvia ja Liettua päivää myöhemmin. Muutaman kuukaudta myöhemmin Neuvostoliitto myös hävisi maailman kartalta joulukuussa 1991.

Kilpailua TV-ajasta

Sitten siihen TV-esiintymiseen. Vladimir soitti Virusta TV-asemalle. Hän kertoi asiansa ja kysyi milloin ja minne tulemme. Asemalta kerrottiin, että ohjelmamme on peruttu. Vladimir tiukkasi, että mikä on syy. Asemalta vastattiin vain, että katsokaa televisiota, sitten tiedätte. Selvisi, että silloin kun meidän piti olla Viron TV:ssa, siellä esiintyikin Boris Jeltsin. Jeltsin piti tuolloin kuuluisan puheensa, missä hän lupasi Baltian maille itsenäisyyden.

Näin ollen kesällä 1989 alkaneeseen harjoittelijaprojektiin liittyvä viimeinen matkani tarkoitus ei toteutunut, joten siinä mielessä tämä matka oli turha. Mutta muutoin olen erittäin hyvilläni, että Vladimir kutsun tuolloin minulle esitti, sillä ilman tuota matkaa en olisi päässyt niin läheltä seuraamaan ja kokemaan näitä historiaan jääviä tapahtumia. Ja toki rehellisyyden nimissä on sanottava, että vaikka harmittikin kun oma TV-esiintyminen ei toteutunut, kyllä televisioaikani tilalla ollut ohjelma aivan oikeutetusti esiintymiseni syrjäytti. Sillä kyllä Boris

Jeltsinillä oli virolaiselle TV-katselijalle moniker-
taisesti merkittävämpää asiaa kerrottavana kuin mitä minulla olisi ollut.

Harjoittelusta oleva ohjelma oli kyllä myöhemmin Viron TV:ssa, mutta minä en ollut tuolloin paikalla.

Harjoittelutoiminta päättyi ja elämä jatkuu muuttuneessa maailmassa

Näihin tapahtumiin harjoitteluyhteistyöhön liittyvät tapahtumat päättyivät. Myöhemmin olen usein miettinyt, miten harjoittelu Suomessa vaikutti virolaisten poikien tulevaisuuteen vai vaikuttiko mitenkään. Tämä asia ei kuitenkaan tullut tuolloin vuonna 1991 mieleen, sillä maailma muuttui todella nopeasti. Sen ajan eläneet muistavat, että syöksyttiin lamaan pikavauhtia. Tähän oli monia syitä, yksi merkittävimmistä oli Neuvostoliiton hajoaminen. Varsinkin Neuvostoliiton kauppaa tekevissä yrityksissä tällä seikalla oli erityisen suuri merkitys. Kuuluimme näihin yrityksiin, joten äkkiä meilläkin huomattiin muutoksen raju vaikutus. Muutamassa kuukaudessa tilanne muuttui täysin niin, että henkilöstöpäällikkö ei enää painiskellut työvoimapolun kanssa, vaan hoidettavaksi tuli huomattavasti ikävämät asiat. Niinpä harjoittelijaprojektin jälkiarviointi jäi.

Harjoitteluyhteistyön päättymisen jälkeen olemme Vladimirin ja hänen vaimonsa Tiinan kanssa tavanneet muissa merkeissä. Olen vaimoni kanssa vierailut Tartossa. Olemme käyneet vierailulla myös Vladimirin nyt jo edesmenneiden vanhempien maaseutukodissa. Siellä lämpimän vastaanoton lisäksi saimme lähes kädestä pitäen opastusta mehiläisten ja puutarhan hoidosta kuin sienien säilömisestäkin sekä selvityksen siitä kuinka tärkeitä asioita nämä toimet olivat vielä tuolla 1990 luvun alussa Viron elintarvikehuollossa. Näistä säilömisestä taidoista vaimo varsinkin oli erityisen kiinnostunut. Itselleni tältä vierailulta parhaimpana muistona esille nousee kovat lölyt ja pehmeä tammivasta Albertin saunassa. Tammivasta kuulemma kun kestää lähes isältä pojalle.

Viimeksi tapasimme Vladimirin ja Tiinan jokin vuosi sitten käydessämme vaimoni ja hänen siskonsa ja tämän miehen kanssa Tartossa. Vastaanotto oli yhtä lämmin kuten ennen vanhaan. Tällä matkalla totesimme, että jos ovat ihmiset, ovat myös maisemat kuten kaikki muukin muuttuneet niiden noin 25 vuoden aikana, joka ensimmäisestä

tapaamisestamme oli tuolloin aikaa. Virossa pellot ja metsät ovat nyt hyvin hoidettuja. Saman muutoksen ovat kokeneet rakennukset maaseudulla ja asutuskeskuksissa, kuten myös eläminen ja oleminen, kuten muukin infrastruktuuri kaikkienensa. Tarton kaupunkia ei tahdo tuntea samaksi. On rakennettu uutta hotelleja ja kauppahallia. Ensikäynnillä mieleen jäänyt uinuva hiljainen kaupunki, jossa iso osa rakennuksista kaipasi kunnostusta, on uusiutunut kasvonsa, kuitenkin hyvällä tavalla raatihuoneentorin ja vanhan kaupungin hienon historiallisen ympäristön säilyttäen. Myös elämä on vilkasta, kuten Viron toiseksi suurimmassa kaupungissa olla pitääkin. Tätä valtavaa muutosta ei voi tiedostaa, ellei ole saanut vertailulle perspektiiviä 1980 luvulta.

Tässä vaiheessa on syytä myös todeta, että yhteistyön alkaessa ja Neuvosto-Viron opetusviranomaisten pahoitellessa sitä, että yhteistyökumppanimme tuli oppilaitos Tartosta, niin yhteistyön jatkuessa aina vain selvemmäksi tuli, että pahoitteluun ei ollut mitään syytä. Varsinainen yhteistyön aihe oppilaiden työharjoittelu sujui ymmärtääkseni vähintään yhtä hyvin kuin muidenkin tässä toiminnassa mukana olleiden yritysten kohdalla. Ehkä pelkästään rekrytointimielessä asiaa ajatellen edustamani yrityksen alkuperäiset tavoitteet eivät toteutuneet. Erityisesti tähän kyllä vaikutti aika, sillä projektiin lähdetessä kukaan ei tiennyt muutosta, joka tapahtui työmarkkinoilla muutaman vuoden aikana erityisesti Neuvostoliiton romahtamisesta johtuvaa.

Henkilökohtaisesti en voi olla muuta kuin tyytyväinen siitä, että yhteistyöoppilaitos tuli Tartosta, eikä jostain Tallinnan lähialueilta, sillä ilman tätä en olisi päässyt tutustumaan Neuvosto-Virossa alueisiin, henkilöihin ja kaikkinaiseen elämän menoon tavalla, johon harvalla suomalaisella on ollut mahdollisuutta. Sillä ilman näitä kokemuksia, on mahdotonta verrata sitä muutosta, mitä Virossa noin kolmenkymmenen vuoden takaa tähän päivään on tapahtunut. Joten kaiken näkemäni ja kokemani jälkeen uskaltaisin jopa sanoa tietäväni asiasta jotain. Minulla on siis täysi syy kiittää Vladimiria kaikesta tästä ja muutenkin hyvästä yhteistyöstä ja ystävyydestä joka jatkuu edelleen.

Myös Vladimirin elämä on kokenut muutoksen. Hän jätti koulumaailman. Hänen työtään rehtorina on Tartossa arvostettu, sillä rehtorin viran jälkeen hän on toiminut Tarton apulaiskaupunginjohtajana ja nyt lastenlapsien kanssa touhuamisen ja rauhallisten eläkepäivien vieton esteenä on se, että hänet on

vaaleilla valittu Tarton kaupunginvaltuuston puheenjohtajan täysipäiväiseen tehtävään.

Tarton kaupunginvaltuustosalissa, vasemmalta Hannele Ruuskanen, apulaiskaupunginjohtaja Vladimir Sokman, Teija Golnick ja allekirjoittanut

Erityisen mukavalta minusta tuntui, kun viimeksi tavatessamme minulle jäi sellainen kuva, että Vladimir edelleen oli tyytyväinen aikanaan olleeseen yhteistyöhömmme. Vielä kun hän tässä tapaamisessa taas kerran tyytyväisyydellä totesi, että olen se henkilö, joka hänelle on opettanut suomen kielen, voin kai hieman leikkimielisesti tähän loppuun meriitiksi todeta, että olen näin omalta osaltani varmistanut sen, että Tarton kaupungin johdossa, toukokuussa 2017 tätä kirjoittaessani, on ainakin yksi henkilö jonka kanssa voi asioida suomen kielellä.

Viimeisellä Tarton vierailulla pääsimme yksityiskierrokselle A.le Coq olutpanimon museoon, oikein eläkkeellä olevan panimomestarin opastuksella. Synnä tähän hienoon kohteluun oli se, että olemme Suomesta, vasemmalta Hannele Ruuskanen, Teija Golnick, Gunnar Golnick, panimomestari

*Kuvat ja teksti
Seppo Ruuskanen*

Pauli Ruuskasen ja Anna Ylösen sukuhaara

Sukuseuran hallituksen yhteystiedot

Puheenjohtaja, sukututkija

Markku Ruuskanen

Vaaratie 4, 05200 Rajamäki

Email: [markkuj.ruuskanen\(at\)kolumbus.fi](mailto:markkuj.ruuskanen(at)kolumbus.fi)

p. 050-5729534

Varapuheenjohtaja

Outi Rytönen

Kirkkosaarentie 313, 72400 Pielavesi

Email: [outirytonen\(at\)suomi24.fi](mailto:outirytonen(at)suomi24.fi)

p. 040 8455363

Sihteeri

Marjatta Vesterinen

Hatsalankatu 27-29 E 67, 70110 Kuopio

Email: [vesterinen.marjatta\(at\)gmail.com](mailto:vesterinen.marjatta(at)gmail.com)

p. 040 5652423

Jäsenasiat, osoitteenmuutokset

Veli-Pekka Ruuskanen

Korppaanmäentie 16 B 17, 00300 Helsinki

Email: [vrpuuskanen\(at\)outlook.com](mailto:vrpuuskanen(at)outlook.com)

p. 050 3111 377

Kotisivujen ja facebook-sivujen ylläpito

Juha-Pekka Ruuskanen

Punatulkunkuja 16 b, 03100 Nummela

Email: [juha-pekka.ruuskanen\(at\)hotmail.fi](mailto:juha-pekka.ruuskanen(at)hotmail.fi)

p. 040 7564559

Seppo Ruuskanen,

Hoilonkatu 6, 18150 Heinola

Email: [seppoj.ruuskanen\(at\)phnet.fi](mailto:seppoj.ruuskanen(at)phnet.fi)

p. 0400- 770323

Reino Ruuskanen,

Kuuselankatu 31, 04400 Järvenpää

Email: [reino.ruuskanen\(at\)luukku.com](mailto:reino.ruuskanen(at)luukku.com)

p. 041-4601088

Annukka Ruuskanen

Valhallankatu 6 A 2, 00250 Helsinki

Email: [annukka.ruuskanen\(at\)tnl.fi](mailto:annukka.ruuskanen(at)tnl.fi)

p. 050-5403802

Jorma Ruuska

Kylväjätie 2 B 8, 33340 Tampere

Email: [jore1958\(at\)gmail.com](mailto:jore1958(at)gmail.com)

p. 040-5418754